

*А. С. Колєсниченко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри бізнес-аналітики, обліку і готельно-ресторанної справи,
Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут", м. Харків, Україна
ORCID ID: 0000-0002-5007-9082*

DOI: 10.32702/2306-6806.2021.11.58

СТРАТЕГІЧНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ ЯК ІНТЕГРАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ

*A. Koliessnichenko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Business Intelligence,
Accounting, Hotel and Restaurant Business, National Technical University "Kharkiv polytechnic institute"*

THE STRATEGIC VECTOR OF THE BUDGETING SYSTEM DEVELOPMENT IN THE PUBLIC SECTOR
AS INTEGRATION OF ACCOUNTING, ANALYSIS, TAXATION AND CONTROL

У межах розв'язання завдань, сформованих у цьому дослідженні, визначено, що побудова ефективної системи бюджетування залежить від інтеграції обліку, аналізу та контролю як ключових елементів загального процесу управління суб'єкта господарювання. Це дозволило сформувати інтегровану компоненту системи бюджетування, яка складається з облікових, аналітичних, оподатковуваних та контрольних операцій. На основі вивчення ключових проблем впровадження бюджетування установами державного сектору виділено контури "слабких місць", зокрема: документарна недосконалість, відсутність фокусу стратегічного прогнозування, рівень кадрового потенціалу, системний розлад, структурний розрив. Окремо зазначено проблемний аспект, пов'язаний із забезпеченням єдиної науково обґрунтованої методики організації бюджетування на підприємстві. Проведено детальний аналіз положень Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року з метою виділення акцентів, інтеграція яких дозволяє залучати прогностичний інструментарій в галузі управління державними фінансами, а також окреслювати перспективи розвитку системи бюджетування. Обґрунтовано, що конвергенція інформаційно-аналітичного забезпечення та організаційно-методичного базису побудови господарських процесів у державному секторі в умовах розробки стратегічних орієнтирів розвитку системи бюджетування вимагає інтеграції обліку, аналізу, оподаткування та контролю. Подальша модернізація бухгалтерського обліку, розбудова інституціональних механізмів управління фінансами на державному і місцевому рівнях, інформатизація процесів виконання бюджетів сприятиме виведенню на якісно новий рівень розвитку системи середньо- та довгострокового бюджетного планування, а також забезпечення ефективного контролю над цільовим використанням бюджетних коштів.

Within the framework of the solution of the tasks set out in this study, the important role of the budgeting system in the process of management allows to identify it as one of the key elements of forming an information basis for management at the enterprise, since budgeting contributes to the transformation of strategic goals into current plans. It is determined that the construction of an effective budgeting system depends on integration of accounting, analysis and control as key elements of the general process of management of the business entity. This allowed to form an integrated component of the budgeting system, which consists of accounting, analytical, tax and control operations. On the basis of the study of key problems of implementation of budget implementation

by institutions of the state sector the outlines of "weak places" are allocated, in particular: Documentary imperfection, lack of focus of strategic forecasting, level of personnel potential, system disorder, structural gap. Separately mentioned problem aspect, connected with provision of a single scientifically grounded method of organization of budgeting at the enterprise. The detailed analysis of the provisions of the Strategy of modernization of the system of accounting and financial reporting in the public sector for the period till 2025 was carried out with the purpose of allocation of the accents, integration of which allows to attract prognostic tools in the field of public finance management, as well as to outline the prospects of development of the system of budgeting. It is proved that the convergence of information and analytical support and organizational and methodological basis of economic processes in the public sector under the conditions of development of strategic guidelines of budgeting system development requires integration of accounting, analysis, taxation and control. Further modernization of accounting, development of institutional mechanisms of financial management at the state and local levels, information processing of budget execution processes will help to bring to a qualitatively new level of development system of medium- and long-term budget planning, as well as ensuring effective control over target use of budgetary funds.

Ключові слова: система бюджетування, державний сектор, облік, аналіз, оподаткування, контроль, інтеграція, стратегія, бюджетні установи.

Key words: budgeting system, public sector, accounting, analysis, taxation, control, integration, strategy, budget-fund entities.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Концептуальна основа побудови системи стратегічного управлінського обліку передбачає поєднання основного теоретичного підґрунтя на базі класичної парадигми стратегічного менеджменту та комплексу практичних інструментів і методів реалізації, зокрема: бухгалтерського інжинірингу, ціноутворення та калькулювання, планування та гнучкого бюджетування, бухгалтерського моделювання, аналізу прибутковості конкурентів та замовників, визначення акціонерної вартості суб'єкта господарювання, формування індикаторів для виявлення проблем та необхідності зміни стратегії, тощо.

Особливу увагу у цьому контексті звертають на себе установи державного сектору економіки. Функціонування бюджетних установ в умовах конкуренції вимагає забезпечення оптимального рівня використання матеріальних, трудових, фінансових, інформаційних ресурсів, оцінки результатів діяльності підприємств та їх підрозділів, зокрема, побудови ефективної інституційно-

нальної інфраструктури. Орієнтація на підвищення конкурентоспроможності обумовлює зростання ролі бухгалтерського обліку, процесів оподаткування та контролю як складових управління, формування та надання своєчасної та достовірної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Рентабельність діяльності підприємств за видами економічної діяльності (без врахування банків) в Україні набуває зростаючої тенденції, починаючи з 2016 року. При цьому слід зазначити деяке уповільнення нарощення у 2018 році, коли цей показник склав 8,1% по відношенню до 2017 року. Однак у 2019 році ситуація стабілізувалася та було досягнуто значення 10,2% відносно 2018 року [5, с. 146].

Відносно ситуації у державному секторі слід зазначити, що у 2020 році до державного бюджету (загального та спеціального фондів разом) надійшло 1 076,0 млрд грн доходів, що становить 100,8% річних планових показників. Порівняно з 2019 роком надійшло доходів на 77,7 млрд грн більше, або на 7,8% (рис. 1) [11, с. 20]. При

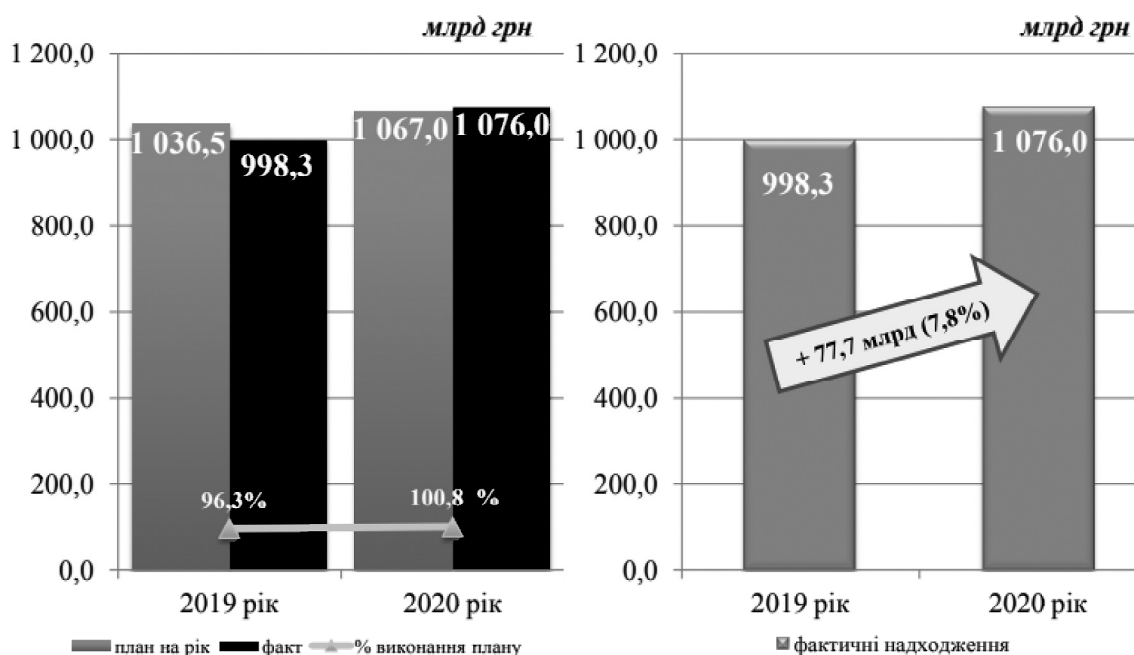

Рис. 1. Доходи державного бюджету України

цьому дещо інша ситуація спостерігається на місцевому рівні. Так, до місцевих бюджетів у 2020 році з урахуванням сум міжбюджетних трансфертів із державного бюджету надійшло 471,5 млрд грн, що становить 98,2% річних планових показників. Порівняно з 2019 роком фактичні надходження зменшилися на 89,0 млрд грн, або на 15,9% (рис. 2) [11, с. 22].

Такі коливання свідчать про необхідність подальшого аналізу і деталізації факторів розвитку діяльності суб'єктів господарювання, особливу увагу при цьому слід приділити функціонуванню установ державного сектору.

Формування системи бюджетування на підприємстві та забезпечення її дієвості на практиці передбачає необхідність акумулювання релевантної економічної інформації та налагодження способів її надання за рахунок ефективно організації бухгалтерського обліку, за даними якого можливе подальше здійснення контролю, аналізу та планування. Відповідно, актуальним завданням залишається обґрунтування шляхів інтеграції складових системи управління з елементами бюджетування.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню різних аспектів процесу бюджетування та особливостям побудови взаємозв'язків між окремими його складовими присвячені роботи таких вітчизняних авторів: І. Гладій [4], Е. Добровольського, Т. Камінської, М. Колісника, О. Кузьміна, Н. Малюги, А. Підгорного [9], А. Пічки, Я. Самусевич [10], Н. Федчишиної [14] та ін. Більш ґрунтовно проблеми реформування та модернізації бухгалтерського обліку, гармонізації системи обліку та звітності в Україні з міжнародними стандартами та директивами для бюджетних установ розкрито в роботах таких вчених: М. Бондар [1], Ю. Бондар [2], В. Васольєвої [3], Т. Сторожук [12], Д.

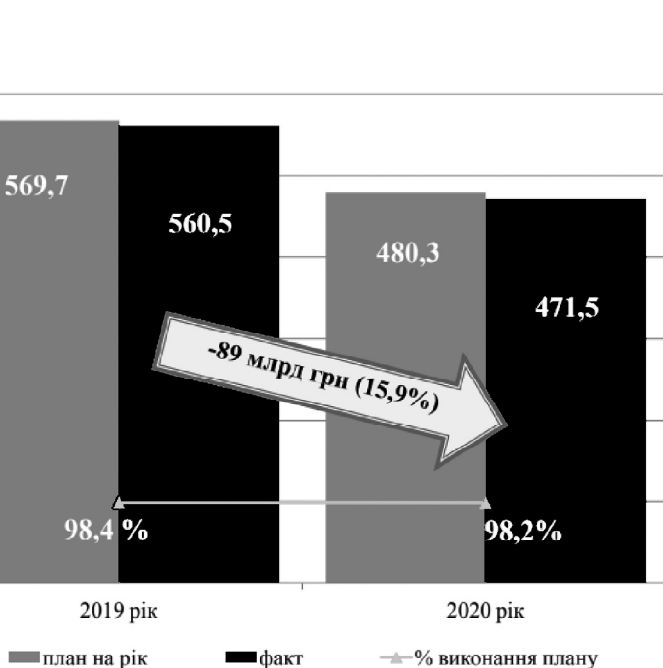

Рис. 2. Доходи місцевих бюджетів України

Швиданенко [2], Т. Яровенко [17] та багатьох інших. Однак, проведені дослідження залишають ряд питань, пов'язаних з визначенням різних елементів системи бюджетування, які сукупно впливають на ефективність виконання бюджетів та використання бюджетних коштів, відповідною характеристикою та оцінкою їх взаємодії.

МЕТА СТАТТІ

Мета — виділити ключові складові системи бюджетування та проаналізувати їх вплив як інтегрованих компонентів на ефективність бюджетного планування в державному секторі, сформувати контур проблем впровадження бюджетування установами державного сектору та на основі аналізу стратегічних орієнтирів модернізації й удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності обґрунтувати доцільність впровадження інтегрованого підходу щодо обліку, аналізу, оподаткування та контролю.

Основна частина. Система бюджетування являє собою систему планування показників бюджету на підставі поставлених цілей та завдань підприємства. З метою досягнення ефективності управління господарськими процесами при реалізації діяльності та після завершення звітного періоду за даними бухгалтерського обліку можуть виявлятися відхилення, які потребують аналізу причин щодо їх появи і прийняття відповідних управлінських рішень [14].

Планування, облік, аналіз і контроль виконання бюджетів здійснюються за допомогою визначених об'єктів бюджетування за центрами відповідальності підприємства. Крім цього, слід виділити такий елемент, як оподаткування. На практиці ця підсистема не знаходить свого відображення в загальній системі бюджетування. Однак буде доцільно включити

Рис. 3. Інтеграція облікових, аналітичних, оподатковуваних та контрольних операцій в системі бюджетування

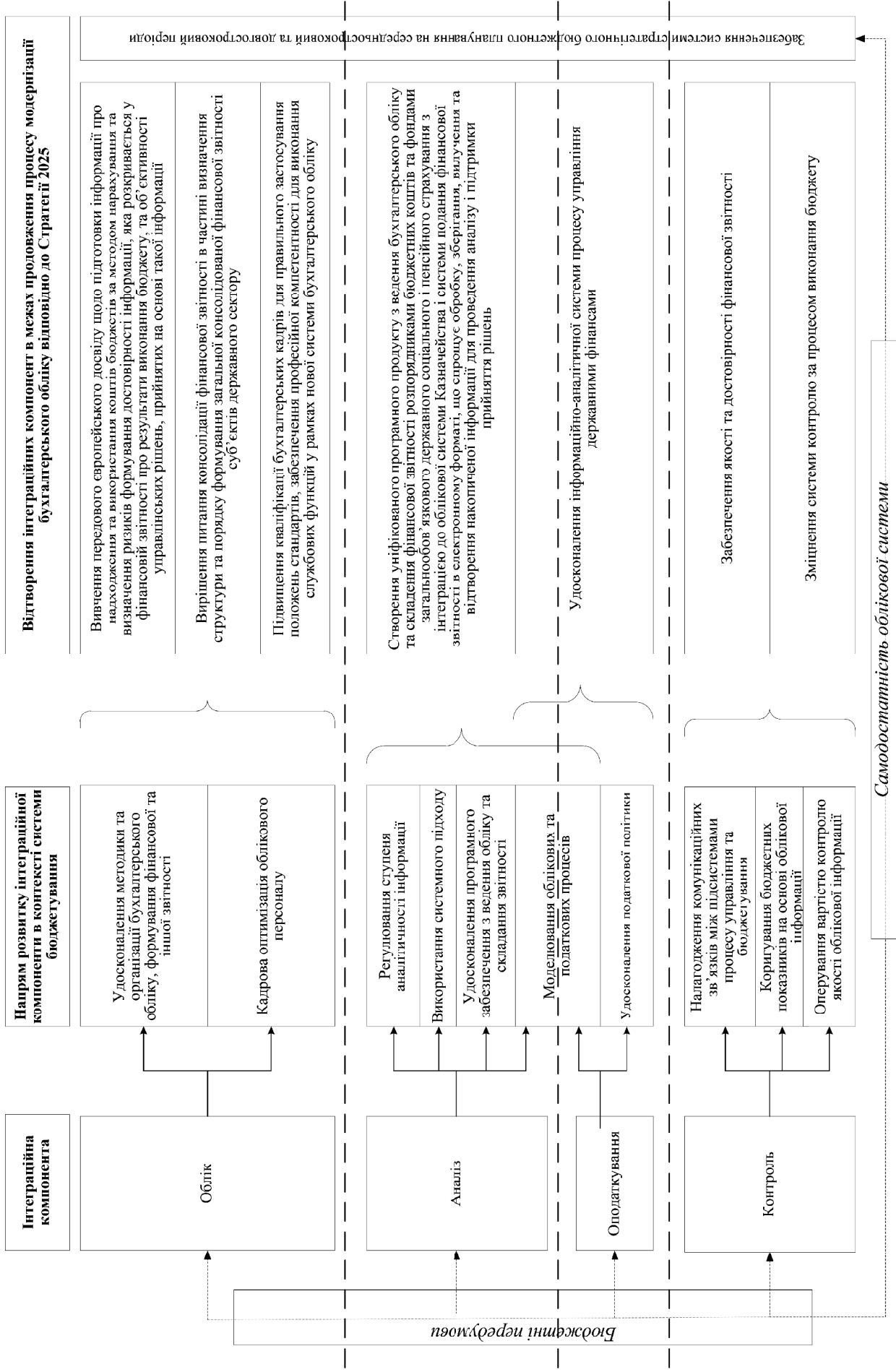

Рис. 4. Взаємозв'язок інтеграційних компонентів у контексті розвитку системи бюджетування з визначеними напрямками їх відтворення у Стратегії 2025

операції з оподаткування до аналізу процесів формування бюджетів.

Перелік об'єктів бюджетування визначається з врахуванням специфіки діяльності конкретного підприємства відповідно до принципу доцільності ускладнення системи бюджетування.

Організація системи бюджетування передбачає, що цей процес виступає одним із елементів комплексної системи управління, виступаючи суттєвим фактором забезпечення її безперервного функціонування.

Схематично вбудовану інтегровану компоненту системи бюджетування, яка складається з облікових, аналітичних, оподатковуваних та контрольних операцій, можна представити так (рис. 3).

Серед ключових проблем щодо впровадження бюджетування установами державного сектору слід виділити:

- недостатньо чітке розуміння керівництвом установи призначення даної системи, її можливостей;
- невідпрацьованість адекватних регламентуючих документів;
- відсутність орієнтації на досягнення стратегічних цілей;
- відсутність кваліфікованих фахівців, які могли б повністю побудувати ідеологію системи;
- непорядкованість взаємозв'язків між бухгалтерським обліком, системою оподаткування та запитами управлінського персоналу;
- обмеженість бюджетної структури, обумовлена розробкою лише окремих блоків або фрагментів підсистем (наприклад, тільки бюджету доходів і витрат або тільки бюджету руху грошових коштів тощо).

Крім цього, проблемним аспектом залишається питання забезпечення єдиної науково обгрунтованої методики організації бюджетування на підприємстві.

Одним з основних документів, в яких сформульовані ключові стратегічні орієнтири щодо вирішення проблем функціонування системи державних фінансів та продовження процесу модернізації бухгалтерського обліку в державному секторі, виступає Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року (далі — Стратегія 2025), схвалена розпорядженням КМУ від 20.06.2018 р. № 437-р. [13].

У межах розв'язання завдань, сформованих у цьому дослідженні, доцільно звернутися до положень Стратегії 2025 з метою виділення акцентів, інтеграція яких дозволяє залучати прогностичний інструментарій в галузі управління державними фінансами, а також досліджувати перспективи розвитку системи бюджетування. Зокрема, необхідно визначити: облік, аналіз, оподаткування і контроль.

На рисунку 4 представлено взаємозв'язок інтеграційних компонент в контексті розвитку системи бюджетування з визначеними напрямками їх відтворення у Стратегії 2025.

Моделювання бухгалтерського обліку в системі бюджетування має передбачати використання системного підходу. Відповідно до цього систему бюджетування необхідно розглядати як складову облікової моделі підприємства, що описує взаємозв'язки господарських операцій та об'єктів діяльності, а також передбачає налагодження комунікаційних зв'язків з іншими підсистемами процесу управління підприємства. Застосування методу моделювання у дослідженнях В.В. Євдокимова [6] дозволило зробити висновок, що використання компоненти "бухгалтерський облік в системі бюджетування" універсальної моделі облікової системи на рівні господарських одиниць прийнятне для діяльності, воно необхідне та неминуче в конкурентному середовищі. В цьому полягає одна із найважливіших умов успіху та попередження наслідків негативного характеру, зниження господарського ризику.

Ефективність функціонування будь-якої системи, зокрема, системи бюджетування, безпосередньо залежить від організації процесу його впровадження. При цьому слід зазначити особливі умови при здійсненні бюджетування на великих установах державного сектору економіки, що обумовлено специфікою господарських операцій та циклу відтворення. На цьому наголошує і К.В. Щиборщ, який зазначає у своїх наукових працях, що "... стосовно процесу управління особливість державного підприємства виражається у тому, що з'являється такий складний сегмент бюджетного процесу як виробничий облік та планування, що охоплює стадію трансформації ресурсів у товарні потоки" [16, с. 30].

У сучасних умовах господарювання ключова проблема управління полягає в нерозвиненій стратегічній компоненті як орієнтиру впровадження поточної діяльності суб'єкта економічних взаємовідносин, що проявляється у неузгодженості стратегії і поточних планів. У результаті виникає "стратегічний розрив (прогалина)", тобто втрата цільової орієнтації, що призводить, у свою чергу, до неефективного використання ресурсів і зниження рівня показників функціонування підприємства. За таких умов система бюджетування виступає в ролі сполучної ланки між стратегією і поточною діяльністю підприємства. Це призводить до того, що система бюджетування має бути інтегрована (об'єднана) з рядом інших елементів системи управління [14].

Одним з напрямів щодо виконання цього завдання виступає аналіз та оцінка бюджетних передумов, цільових показників та фактичної облікової інформація як основи вхідних даних для системи бюджетування. Бюджетні передумови формуються системою стратегічного планування на основі аналізу зовнішнього середовища та оцінки поточного фінансового стану суб'єкта господарювання. Його результати використовуються системою управління за ключовими показниками, де відбувається формалізація стратегії, після чого визначають цільові показники, які передають до системи бюджетування. Бюджетні передумови можуть формуватися з використанням різних методів, що забезпечують гнучкість бюджетування і можливість формування різних видів бюджетів підприємства.

Фактична облікова інформація використовується для контролю виконання бюджетів і виявлення причин відхилень (план-факт аналізу). Це важливо з точки зору прийняття стратегічних управлінських рішень та здійснення коригувань бюджетних показників.

Інформація, яка надходить до системи бюджетування, включає бюджети окремих підрозділів підприємства, які є базисом для планування. Зведений бюджет підприємства можна використовувати як основу для формування зведеної бюджетної звітності підприємства в цілому, включаючи бюджетну звітність на основі план-факт аналізу.

Необхідність стратегічної орієнтації облікового процесу вимагає включення до складу наявних підсистем ще й певних аналітичних функцій. Оскільки аналітичні дані є основою для економічного обгрунтування стратегічних та поточних управлінських рішень стосовно використання системи бюджетів та, зокрема, раціоналізації виробництва, оптимізації перспектив розвитку економіки та підприємства тощо, зростаючого значення набуває дослідження ступеня аналітичності інформації. В загальному виді під аналітичністю інформації слід розуміти її адекватність вимогам і завдання економічного аналізу [4, с. 5—6].

Необхідно зазначити, що компонента, пов'язана з оподаткуванням та відповідними операціями, не має чіткого відтворення у Стратегії 2025. Однак ускладнення облікових та податкових процесів, що потребує впро-

вадження окремого функціоналу з їх моделювання, а також удосконалення податкової політики бюджетної установи, яка має ґрунтуватися на принципах адаптивності та міждисциплінарності, безпосередньо пов'язано з формуванням інформаційно-аналітичної системи управління державними фінансами та модернізацією облікової інфраструктури, що знаходить своє відображення в Стратегії 2025.

Удосконалення обліково-аналітичного та інформаційного забезпечення внутрішньої та зовнішньої управлінської системи суб'єкта господарювання дедалі більше пов'язано із використанням категорії самодостатності сучасних економічних систем. Мова йде про те, що розвиток підприємства значною мірою залежить від його самодостатності, що в свою чергу включає ряд факторів, пов'язаних з ресурсами, механізмами управління, передумовами ефективного використання власного потенціалу тощо.

Працівники, які обслуговують облікову систему, крім здійснення облікових процедур математичного характеру та відображення господарських операцій за відповідними групуваннями, мають аналізувати й опрацьовувати економічну інформацію, формувати на цій основі показники звітності і розкривати їх сутність, а також: здійснювати аналітичні дослідження процесів і результатів господарської діяльності, складати прогнози, бізнес-проекти і бюджети, вирішувати питання, пов'язані з оптимізацією оподаткування, забезпечувати контроль за майном і зобов'язаннями, тощо. Тобто, обліковий персонал бере активну участь в обґрунтуванні та виборі управлінських рішень оперативного, тактичного і стратегічного характеру [8, с. 95].

Необхідно зазначити, що облікова інформація перетворилася у безперервний потік нових даних, з новими типами даних. Стає неможливим запобігання проникненню спотвореної облікової інформації, коли доводиться стежити за правильним ходом великих обсягів даних (big data). Іншими словами, умови забезпечення якості облікової інформації стають складними та не прогнозованими. Тобто гарантія контролю якості облікової інформації в сьогоденних умовах має свою вартість. Однак на практиці підприємства не включають до бюджету витрати на контроль якості облікової інформації [7, с. 498].

Для створення необхідних інформаційних продуктів їх користувачам з метою використання в процесі прийняття управлінських рішень кожному підприємству необхідно побудувати самодостатну облікову систему з функціями формування предиктивної аналітики, контролю, відображення наявних ресурсів, зобов'язань, витрат, доходів з їх розподілом та захисту активів. Самодостатна облікова система має забезпечувати наскрізний і своєчасний інформаційний продукт про рівень відповідності показників фактичного стану розвитку бізнесу його бюджетним індикаторам [15].

Підсумовуючи вищевикладене, необхідно зазначити, що в межах розробки стратегічних орієнтирів розвитку системи бюджетування конвергенція інформаційно-аналітичного забезпечення та організаційно-методичного базису побудови господарських процесів у державному секторі економіки вимагає інтеграції обліку, аналізу, оподаткування та контролю.

ВИСНОВКИ

Таким чином, важлива роль системи бюджетування у процесі управління дозволяє ідентифікувати її як один з ключових елементів формування інформаційного базису для здійснення управління на підприємстві, оскільки бюджетування сприяє перетворенню стратегічних цілей в поточні плани. В свою чергу визначено, що побудова ефективною системи бюджетування залежить від інтеграції обліку, аналізу та контролю як ключових елементів загального процесу управління суб'єк-

та господарювання. Це дозволило сформувати інтегровану компоненту системи бюджетування, яка складається з облікових, аналітичних, оподатковуваних та контрольних операцій. На основі вивчення ключових проблем впровадження бюджетування установами державного сектору виділено контури "слабких місць", зокрема: документарна недосконалість, відсутність фокусу стратегічного прогнозування, незадовільний рівень кадрового потенціалу, системний розлад, структурний розрив. Окремо слід зазначити проблемний аспект, пов'язаний із забезпеченням єдиної науково обґрунтованої методики організації бюджетування на підприємстві.

У межах розв'язання завдань, сформованих у даному дослідженні, проведено детальний аналіз положень Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року з метою виділення акцентів, інтеграція яких дозволяє залучати прогностичний інструментарій в галузі управління державними фінансами, а також визначити перспективи розвитку системи бюджетування.

Обґрунтовано, що конвергенція інформаційно-аналітичного забезпечення та організаційно-методичного базису побудови господарських процесів у державному секторі в умовах розробки стратегічних орієнтирів розвитку системи бюджетування вимагає інтеграції обліку, аналізу, оподаткування та контролю. Подальша модернізація бухгалтерського обліку, розбудова інституціональних механізмів управління фінансами на державному і місцевому рівнях, інформатизація процесів виконання бюджетів сприятиме виведенню на якісно новий рівень розвитку системи середньо- та довгострокового бюджетного планування, а також забезпечення ефективного контролю над цільовим використанням бюджетних коштів.

Висвітлені в цій роботі питання охоплюють важливі проблеми стратегічного характеру для кожної держави. Тому спроби знайти максимально прийнятні варіанти їх вирішення залишатимуться на порядку денному щодо завдань системи управління державними фінансами протягом тривалого періоду, що також обумовить тематику подальших досліджень.

Література:

1. Бондар М.І. Бухгалтерський облік в установ державного сектору як механізм управління державними фінансами. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку: зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 20-й річниці створення кафедри аудиту; 10 грудня 2020 р. Київ, КНЕУ, 2020. С. 260—262.
2. Бондар Ю.А., Швиданенко Д.В. Стратегія формування облікової політики в державному секторі економіки. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку: зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 20-й річниці створення кафедри аудиту; 10 грудня 2020 р. Київ, КНЕУ, 2020. С. 262—264.
3. Васильєва В.Г. Контроль виконання кошторису бюджетної установи: теоретичні та організаційні аспекти. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку: зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 20-й річниці створення кафедри аудиту; 10 грудня 2020 р. Київ, КНЕУ, 2020. С. 264—267.
4. Гладій І. Сутність бюджетування як управлінської технології. Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: зб. наук. пр. IX Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., 24 берез. 2021 р.: у 2-х ч. Ч. I. Вінниця: ВРВ ВТЕІ КНТЕУ, 2021. С. 5—8.
5. Діяльність суб'єктів господарювання за 2019 рік: статистичний збірник. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

druk/publicat/kat_u/2020/zb/11/DSG_2019.pdf (дата звернення 21.10.2021).

6. Євдокимов В.В. Асиметрія бухгалтерської інформації та шляхи її мінімізації. Міжнародний збірник наукових праць. 2011. Вип. 3 (21). С. 135—146.

7. Кузнецова С.О. Контроль якості облікової інформації в умовах діджиталізації. Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування у контексті Європейської інтеграції та сучасних викликів глобалізації: матеріали 9-ї наук.-практ. конф., 14—15 травня 2021 р. Львів: ЛТЕУ, 2021. С. 497—500.

8. Мороз Ю.Ю., Цаль-Цалко Ю.С. Обліково-інформаційне забезпечення самодостатнього розвитку підприємства. Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування у контексті Європейської інтеграції та сучасних викликів глобалізації: матеріали 9-ї наук.-практ. конф., 14—15 травня 2021 р. Львів: ЛТЕУ, 2021. С. 94—97.

9. Проблеми управління фінансами вищих навчальних закладів: монографія / За заг. ред. канд. економ. наук, професора А.З. Підгорного. Одеса: ФОП Гуляєва В.М., 2017. 152 с.

10. Самусевич Я.В., Темченко А.В. Бюджетування на промислових підприємствах. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2021. № 1. С. 137—143.

11. Про підсумки діяльності Державної казначейської служби України за 2020 рік: Публічний звіт голови Казначейства Тетяни Слюз. URL: <https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/602/e68/fb0/602e68fb0b6db069994723.pdf> (дата звернення 02.11.2021).

12. Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні: монографія / за заг. ред. Т.М. Сторожук. Ірпінь: УДФСУ, 2021. 256 с. Серія "Податкова та митна справа в Україні"; т. 165.

13. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 червня 2018 року № 437-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 02.11.2021).

14. Федчишина Н.М. Облік і бюджетування в управлінні діяльністю підприємства: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09. Київ, 2016. 24 с.

15. Цаль-Цалко Ю.С., Мороз Ю.Ю., Цегельник Н.І. Управлінський облік: підручник. Житомир: ПП "Рута", 2015. 632 с.

16. Щиборщ К.В. Бюджетное планирование деятельности промышленного предприятия. Аудитор. 2003. № 1. С. 29—32.

17. Яровенко Т.С., Гузенко Ю.А., Масіч Т.О. Бухгалтерський облік в державному секторі України: особливості та перспективи. Економіка і суспільство. 2016. Вип. 2. С. 774—779.

References:

1. Bondar, M.I. (2020), "Accounting in public sector institutions as a mechanism for public finance management", *Oblik, analiz, audit ta opodatkovannya: suchasna paradygma v umovakh stalogo rozvytku*. Zb. materialiv VI Mizhnarodnoyi nauk.-prakt. conf. [Accounting, analysis, audit and taxation: Modern paradigm in conditions of sustainable development. Materials of International economic conference], KNEU, Kyiv, Ukraine, pp. 260—262.

2. Bondar, Yu.A., Shvydanenko, D.V. (2020), "Strategy of accounting policy formation in the public sector of economy", *Oblik, analiz, audit ta opodatkovannya: suchasna paradygma v umovakh stalogo rozvytku*. Zb. materialiv VI Mizhnarodnoyi nauk.-prakt. conf. [Accounting, analysis, audit and taxation: Modern paradigm in conditions of sustainable development. Materials of International economic conference], KNEU, Kyiv, Ukraine, pp. 262—264.

3. Vasylyeva, V.G. (2020), "Control of performance of budget institution estimates: Theoretical and organizational aspects", *Oblik, analiz, audit ta opodatkovannya:*

suchasna paradygma v umovakh stalogo rozvytku. Zb. materialiv VI Mizhnarodnoyi nauk.-prakt. conf. [Accounting, analysis, audit and taxation: Modern paradigm in conditions of sustainable development. Materials of International economic conference], KNEU, Kyiv, Ukraine, pp. 264—267.

4. Gladiy, I. (2021), "The essence of budgeting as a management technology", *Oblik, kontrol i analiz v upravlinni pidpryyemnytskoyu diyalnistyu*. Zb. nauk. prats. Vseukr. nauk.-prakt. internet-conf. [Accounting, control and analysis in business management. Materials of Ukrainian internet-conference], VRV VTEI KNTEU, Vinnitsa, Ukraine, pp. 5—8.

5. State Statistics Service of Ukraine (2020), *Diyalnist subyektiv gospodaryuvannya za 2019*. Statistichnyy zbirnyk [Activity of economic entities for 2019], Derzhkomstat, Kyiv, Ukraine.

6. Yevdokimov, V.V. (2011), "Asymmetry of accounting information and ways of its minimization", *Mizhnarodnyy zbirnyk naukovykh prats*, vol. 3 (21), pp. 135—146.

7. Kuznetsova, S.O. (2021), "Quality control of accounting information under conditions of dijitalization", *Aktualni problemy rozvytku obliku, analizu, kontroly i opodatkovannya u konteksti Yevropeyskoyi integratsiyi ta suchasnykh vyklykiv globalizatsiyi*. Materialy nauk.-prakt. conf. [Current problems of accounting development, analysis, control and taxation in the context of European integration and modern challenges of globalization. Materials of conference], LTEU, Lviv, Ukraine, pp. 294—300.

8. Moroz, Yu.Yu., Tsal-Tsalko, Yu.S. (2021), "Accounting and information support of self-sufficient development of the enterprise", *Aktualni problemy rozvytku obliku, analizu, kontroly i opodatkovannya u konteksti Yevropeyskoyi integratsiyi ta suchasnykh vyklykiv globalizatsiyi*. Materialy nauk.-prakt. conf. [Current problems of accounting development, analysis, control and taxation in the context of European integration and modern challenges of globalization. Materials of conference], LTEU, Lviv, Ukraine, pp. 94—97.

9. Pidgornyuy, A.Z. (2017), *Problemy upravlinnya finansamy vyshchikh navchalnykh zakladiv* [Problems of financial management of higher educational institutions], Gulyayeva V.M., Odessa, Ukraine.

10. Samusevich, Ya.V. and Temchenko, A.V., (2021), "Budgeting at industrial enterprises". *Visnyk Sumskogo dergavnogo universytetu*. Economics, vol. 1, pp. 137—143.

11. State Treasury Service of Ukraine (2021), "Public report of the head of Treasury Tetyana Sluz "On the results of the activity of the State Treasury Service of Ukraine for 2020", URL: <https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/602/e68/fb0/602e68fb0b6db069994723.pdf> (Accessed 2 Nov 2021).

12. Storozhuk, T.M. (2021), *Rozvytok bukhgalterskogo obliku ta opodatkovannya v Ukrayini* [Development of accounting and taxation in Ukraine], UDFSU, Irpin, Ukraine.

13. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018), "Strategy of modernization of the system of accounting and financial reporting in the public sector for the period till 2025", available at: <http://zakon.rada.gov.ua> (Accessed 2 Nov 2021).

14. Fedchyshyna, N.M. (2016), "Accounting and budgeting in the management of the enterprise", Ph.D. Thesis, Accounting, Kyiv, Ukraine.

15. Tsal-Tsalko, Yu.S., Moroz, Yu.Yu. and Tsegelnyk, N.I. (2015), *Upravlinskiy oblik* [Management accounting], Ruta, Zhitomyr, Ukraine.

16. Shchiborshch, K.V. (2003), "Budget planning of the industrial enterprise", *Auditor*, vol. 1, pp. 29—32.

17. Yarovenko, T.S., Guzenko, Yu.A. and Masich, T.O. (2016), "Accounting position in the power sector of Ukraine: special needs and prospects", *Economika i suspilstvo*, vol. 2, pp. 774—779.

Стаття надійшла до редакції 03.11.2021 р.